

Kivikauden Tutkimuksia Kaupalla.

16.6. - 19.6. 1952

Peräntulon mäki.

Munnaistieteelliseen toimikunnan määräyksestä osallistui allekirjoittanut kolmen päivän aikana Etelä-Pohjanmaan maakunta kirkon ja Etelä-Pohjalaisen osakunnan yhdessä järjestämän kotiseutuperäkkönnän toimintaan kaupalla tarkoituksella suorittaa munnaistieteellisiä tutkimuksia kaupallisen Peräntulonmäen tunnetulla löytöpaikalla. Siellä on tavattu pitkiä vasarakirveshautoja, joihin A. Äyräpää tutki v. 1930, myös kampakeraamisiin kulltuurin loppupuolen piirissä kuuluvia löydöksiä suhteellisen paljon, jotenka oli syytä olettaa löytyvän myös vastava kulltuurikerros. (ks. A. Äyräpää, kaupallisen Peräntulonmäen kivikaution hauta y.m. löytöjä lähietäällä, kivi. kertomus sekä A. Äyräpää, kaupallisen Peräntulonmäen kivikaution hauta, SM 1931). - Museoitten kokoelmien on Peräntulonmäeltä saatu pitkiä mainittua vasarakirveshautoja löydettyjä vielä muutama kappale: KM 1005 - vasarakirves, löydetty nauris-kuoppa lähellä. - KM 1006 - keuhentehonimen vasarakirves, löydetty tervehautaa läheltä. - KM 1007 - nelisivuinen oikokirves, löydetty Peräntulon talon maalta. - KM 3797:4 - lasatalla, löydetty Peräntulon talon maalta, - KM 3797:5 - pieni nelisivuinen oikokirves, löydetty Peräntulon talon pellolla. - KM 9161:4 - pieni lasatalla, 9161:5 - pieni hiomakivi, löydetty Viiktorin Peräntulon talon maalta, samasta pellon ja ajoitien välisellä viijelelemällä (maalta kaista luvusta kuin 9161:1-3 (vasarakirveshautoja), mutta niiden löytöpaikasta n. 20 m luteruuden. - KM 9161:6 - lasatalla, löydetty kuin 9161:4-5. - KM 9161:7 - liuskeinen muolenkäisi, löydetty Peräntulonmäen itäreunalla, Viiktorin Peräntulon talon maalta, n. 30 m 9161:4-5 löytökohdasta pohjois-luoteeseen. - KM 9253:1 - lasatalla, löydetty Peräntulonmäeltä Viiktorin Peräntulon talon maalta marjapensasaitauksesta talon koillis-päädystä itään n. 10 m.

Lintuhangas eli Perttulanmäki on kauhavan yhälyssä, kymmenien hehtaarin alueella kauhavan asemalla. Se on pieni, mutta tiheään aavun ja löylyä runhoja kivihautekuoppia. Suurempaa aluea ehjää maanpintaa niellä on vanha löylyä. Kivikauteen kuuluvien kerron löylyä useita tehtiin kockuoppia pari-kolme kymmentä eri puolelle mäkeä, mutta tuloilla. Kivikauteen kuuluvien kerron on omistuneet löylymään. Sen rajaan min maanvilj. Oiva Luomalla (os. Huhtamarkki) lasatalla (KM 13116), jonka hän oli löylynyt noin v. 1940 kauhavan Perttulanmäellä jelloillaan. Lisäksi on hänen piirustaa luoma maassa kiertäin hangattu kirkkoviiri (k. valokuvan), jonka hän oli löylynyt kirkkoviirillä noin lapion pitoin syvyydestä nauriskuoppaa kaurassaa lihi riiklä. Kivikauteen kuuluvien kerron (murehija löylypaikalla on havainnut.

Kunnalliskodin hoitolalla Elias Nikusella sain Etelä-Pohjanmaan maahanlahtien jikkeen Väinö Tuomaalan yhälyksellä kesken tuloisen piirustan vennen muotaisen vesara kiveen (KM 13117). Elias Nikunen oli löylynyt sen kauhavan Perttulanmäellä no. Tanelin luhdan laiteella 1930-luvun loppupuolella. Tanelin luhda on noin 350 m maanvilj. Paavo Perttulan lalasta jokseenkin etelään (etelä lounaseen), k. tiitit 1-2. - Tanelin luhdasta on A. Hyrjään kaurassuoto (mukassa v. lä 1930 seuraava tiito: „Perttulanmäen eteläpään kaakkoispuolella on Tanelin luhda - niminen notho, sen itäpuolella on Vihkon Perttulan äskettäin raivattu kuokkamaa (murehity T:llä kartalle 16), josta löylyä kaurassuoto (murehity, Elias Nikunen, oli löylynyt useampia etelästä lähtien kiviareita muistuttavia mutta kenties kuitenkin vain luontaisia gneissi- ja kuitte luhkepaljoja. Kolme oli mm. suippo pyöreä tumma maahan leri. Ne ovat juuri niitä lajia, jota museossa on todettu jikemään jakajoina, mutta paikka kirkkoviirien mieltä oli se mahdollisuus jätettävä kokonaan luvusta pois, että löylyjä - rehellinen mies - olisi ne itä tehnyt. Nämä probleemaatit kivit jatin löylyjälle, pyytäen häntä kii-

tenkin kailon varalla säilytti miän ne vastaisella." - Epävarman on, onko Elias Nihunen löytänyt kulkukätkönsä varas kirves löydetty samalla paikalla kuin Äyräpään mainitsema "falsariot". Löytäjää itseänsä on tavannut, eli Paavo Perttulan väki tinnnyt sitä varmaan. Tanelin luhla ympäristöineen oli kiviällä, jolta oli vaikea todella onko alueella kivihaudista kullittu kerrasta.

Koska kivihaudista kullittu kerrasta on Perttulan mailla löytänyt, on siitä suorittanut nykyään kaivauksia. Sen sijain tinn tarkastuskäytöjä on juokille kankavaa, etupäässä kuitteihin yhi- ja kuitteihin mailla.

Jussilan mailla. - kankavan kuitteihin eli kankavan kylän no. jussilan mailla löydetty kivihaudisen asuinpaikan (KM/13119:1-2), jussilan talon Hautaamio-nimisellä pellolla, joka on itään viittä vuotta kuitteihin. Paikalla on ollut aikoinaan tervohauta, mistä nimi Hautaamio.

Jussilan mailla kuitteihin peräisin vielä seuraavat löydökset: KM 1003 - löydetty kankavalla jussilan talon kartanolla. - KM 4389 - löytänyt Matti William Jussila maatyötä tehdessään eräällä neperäisellä tiluksella jussilan talon mailla kankavan pitäjässä ja (samen nimisessä) kylässä. Samasta paikasta on "ennemmin löydetty asuin kiveä" - - - - - KM 9542 - löytänyt Matti Jussila kankavan pitäjän kankavan kylän jussilan mailla kuitteihin, joka oli luotu kuitteihin neperäisellä kellarista. - Vaasan puolisalmien lyseon kokouksissa säilytetään kahla kuitteihin, josta löydetty mainin löydetty "ä jussila hemman i kankava, vid sandtägt i skog ä stenkölsstyg mark på en foto djup" ja löydetty "ä kankava jussila hemman på 3-4 qvarters djup, i äker". - kankava-seuran kokouksissa säilytetään kahla kuitteihin, jolla on löytänyt kauppias Toivo E. Finni (os. Huhmarkoski) noin vv. 1917-18 kankavan pitäjän kuitteihin jussilan talon (omist. Matti Jussila) kartanon alapellon Hautaamion mailla jylhän kuitteihin

noin 800 m kaakkoon.

Löytöpaikka on merkitty liitteessä seuraavaan suomalaiseseen topografikarttaan.

Leipistömäki. - Kauhavan ^{kylä} ~~ky~~ ^{kyllän} Leipistömäellä löytyi Lovien kivi-
kaulisen aavinpaikan (KM 13118:1-4) kuitaa Mäki-vainion maalta, aavin-
paikan mukana n. 50 m pohjoiseen; maaperä on hieno kuitaa. - Löytöpaikka
on merkitty liitteessä seuraavaan suomalaiseseen topografikarttaan.

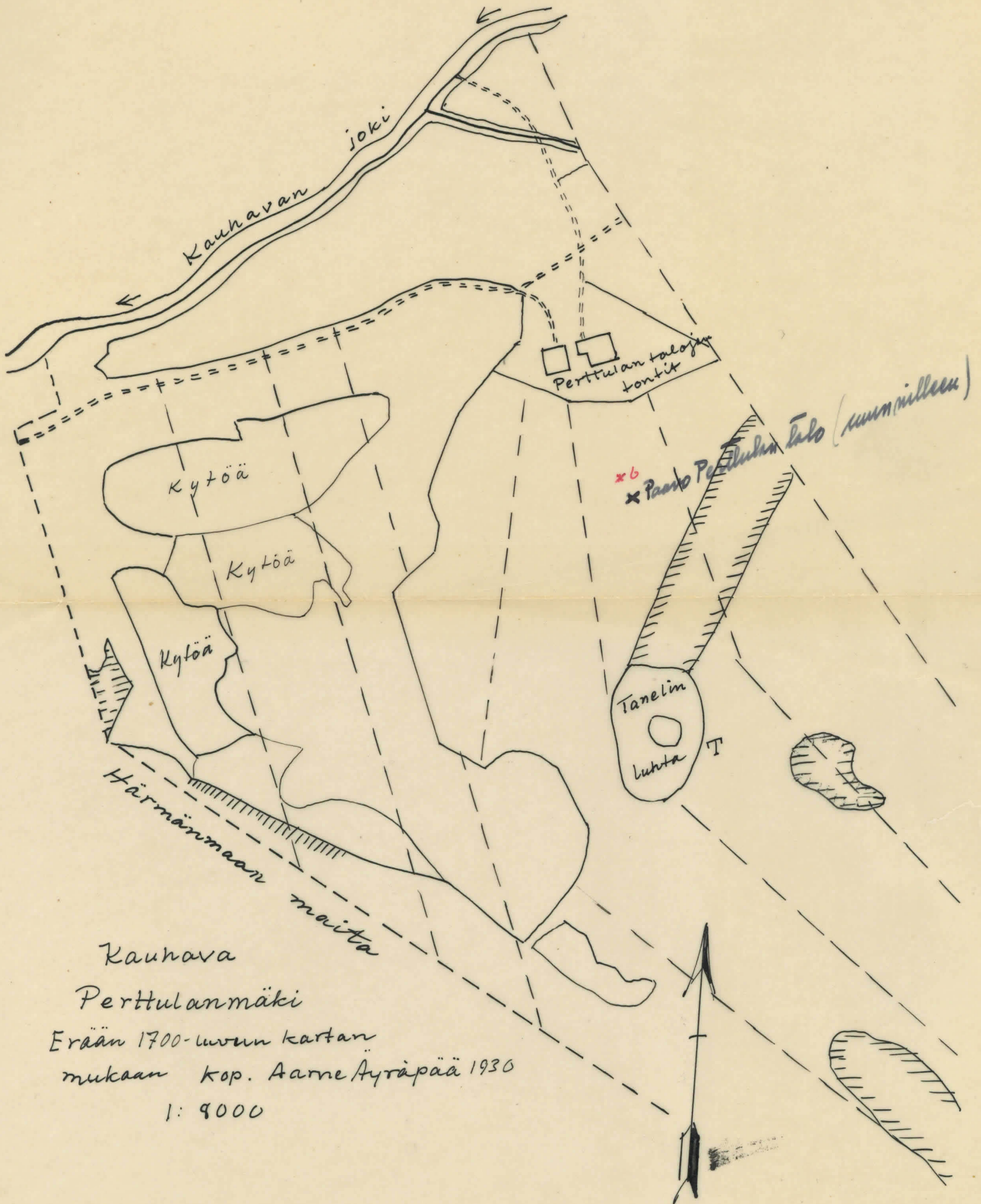
Leipistömäellä on löydetty vielä KM 11571. Sen on löytänyt kuitaa
Mäki-vainio (os. Kauhava, Pellola) v. 1944 Kauhavan pitäjän Kauhavan ky-
lästä Leipistö tilan navetan idänpuoleisella nurkalla 3 m pohjoiseen,
auran välillä sen syvyydestä ruokamullasta. Lähellä on löydetty venem-
muotomien kiviä. Sen kohtalo ei tunneta.

Joka jussitan mäen että Leipistömäen kivi-kauliset aavinpaikat
ohivat viijelyksellä, jotenka en voi enä kivi-kaulisia niillä muorilla.

Helsingissä 5 p:nä maaliskuuta v. 1953

Ville Luho

Sivu 1.
Siirtyä V. Luhon kertomukseen
v:llä 1952.

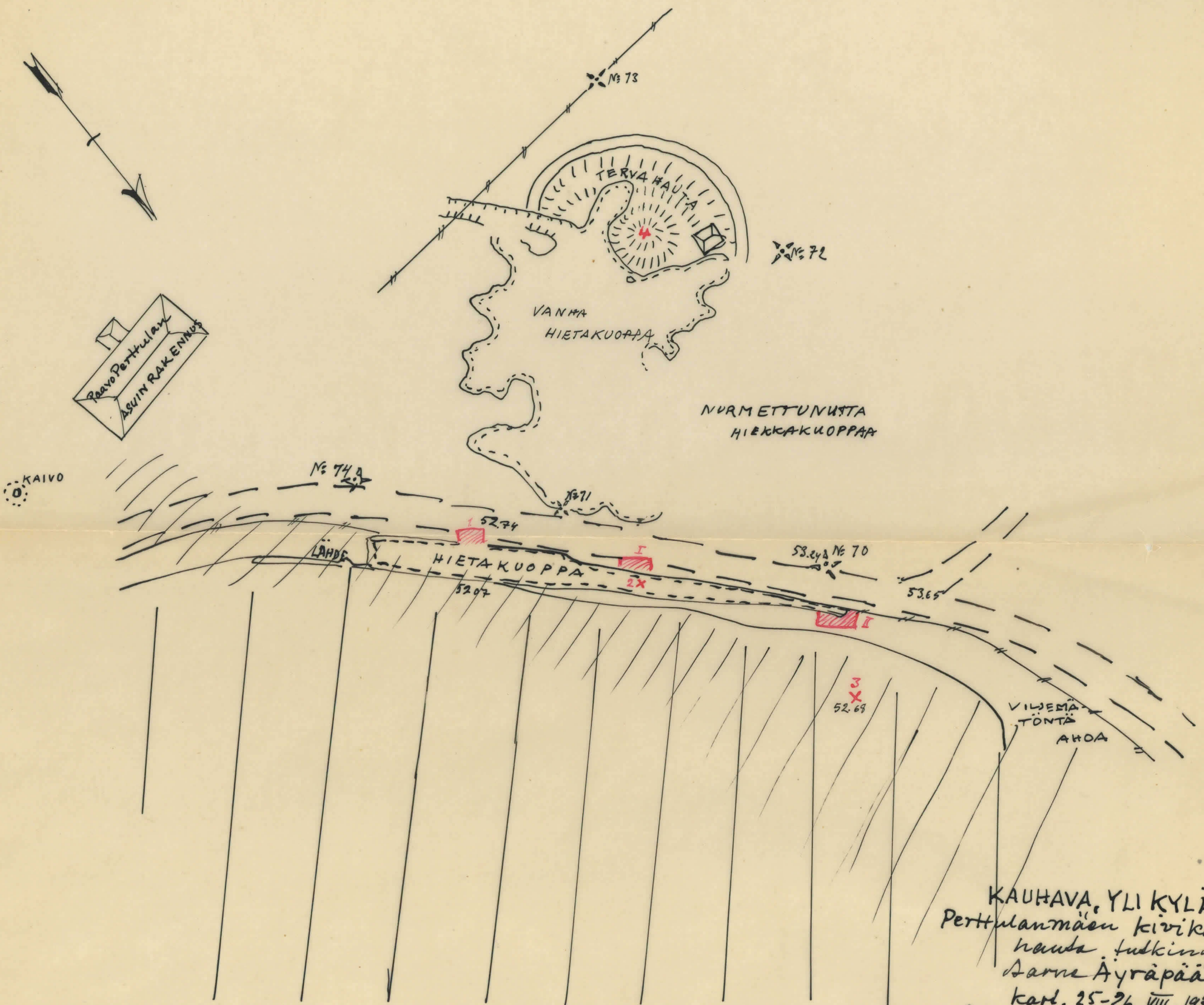
Kauhava

Perttulanmäki

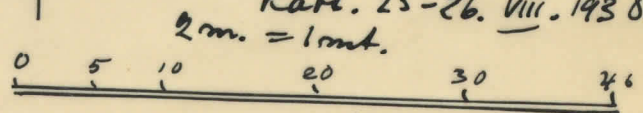
Erään 1700-luvun kartan
mukaan kop. Aarne Ayräpää 1930

1: 9000

Liittely V. Luhon kirkon muhokseen
v. lla 1952

KAUHAVA, YLIKYLÄ
Perttulanmäen kivihaudan
hauda tukkinut
Arne Äyräpää
kard. 25-26. VIII. 1930

- metr.
- 1 Hautalöydön paikka (9161:1-3 9252)
 - 2 Esin 9161:4-6 Löytöpaikka
 - 3 Nuolenkärjen lp. 9161:7
 - 4 TERVAHAUTA, josta löyd. Vasarakirjeitä 1005-1106
 - I-II Isompia koekeivaita

Kauhava, ylikylä, Perttulanmäki,
luoma

F. 17223

Kiertäin bangattu kiontakuusi maanvilj. Oiva Luoman
ruehen luoma Kauhavan ylikylän Perttulanmäellä.

V. duho 1952